

1ª FIRA DE LA CERÀMICA “EL TUPÍ”

Sant Julià de Vilatorça 23 i 24 de maig '09

Dossier de premsa

DATA:

23 i 24 de maig de 2009

HORARI:

10 h. del matí a les 8 h. del vespre

LLOC:

Centre històric de Sant Julià de Vilatorça

TIPUS D'ACTE:

Fira artesanal dedicada a la ceràmica i a la terrissa.

Accés prohibit a la circulació rodada.

Entrada gratuïta.

ORGANITZA:

Ajuntament de Sant Julià de Vilatorça, amb el suport d'Artesania de la Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona i l'Associació de Ceramistes de Catalunya.

CONTACTE PREMSA:

Esteve Camps Sala

info@difucoer.com

SANT JULIÀ DE VILATORÇA: LA HISTÒRIA

El poble de Sant Julià de Vilatorça (600 m i prop de 3.000 h actualment) és el centre indiscutible del municipi. És situat gairebé a la ratlla fronterera amb el municipi de Cassadetes, a la vall de la riera de Sant Julià, en un indret que té aigua i fonts abundoses, famós sobretot per l'antiga font Neguera o Set Fonts, de set abundoses canelles, envoltada d'un petit parc (Parc de les Set Fonts). La part N'està, en bona part, ocupada tot per terres i xalets amb grans jardins, que en bona part foren fruit de la tradició que tingué durant el segle XIX com a lloc d'estiu. Són moltes les cases de tipus modernista, i algunes amb estucats, que donen un aspecte senyorial a la població. De fet, el creixement de la vila es pot seguir força bé per les llinxes de les cases, sobretot als carrers del Montseny, Rector Reça, Sant Roc i el de la Mercè, a més de la Plaça Major, que tenen gravat el nom del propietari, l'any de la construcció, algun emblema religiós o una indicació de l'efici de l'amo. Aquesta pràctica era habitual als segles XVII, XVIII i XIX.

L'església parroquial de Sant Julià de Vilatorça és un dels edificis més importants de la població. Inicialment fou erigit i consagrat pel bisbe Idalguer entre els anys 899 i 914, però l'edifici actual guarda només una bona part de l'església consagrada pel bisbe Guissem de Balsareny el 1050 i reedificada pels veïns del poble a mitjan segle XI. Es coneix de l'any 927 una documentació que l'esmenta com a parròquia i una segona, entre els anys 981 i 982, en la qual apareix com a basílica. De la construcció del segle XI resta l'absis, més tard sobrealtat, el campanar i l'àmbit de la nau central. D'altra banda, cal esmentar que a l'altar aparegué la lipsanoteca, amb relíquies, pergamins i una tapadera de fusta amb inscripcions, on figuren els noms dels Bonfills i altres veïns que aixecaren l'església i la feren consagrar. Aquesta lipsanoteca, el text de l'acta de consagració —l'original fou destruït— i l'abundant arxiu de la parròquia, que comença al segle XI, es conserven al Museu Episcopal de Vic.

La població es formà a l'entorn del temple de Sant Julià. El nom de Vilatorça apareix per primera vegada en la documentació l'any 926. Als segles XIII i XIV hi ha notícia d'un petit nucli de cases o sagrera entorn de l'església de Sant Julià, que desaparegué pràcticament amb el despoblament dels segles XIV i XV. La formació del poble actual es féu a partir de mitjan segle XV.

SANT JULIÀ DE VILATORRA I LA TERRISSA

La presència al terme de Sant Julià de Vilatorrada de terres argiloses - margoses va propiciar, segles enrere, la proliferació d'una mena d'indústria de caire familiar destinada a produir objectes de fang. A causa d'aquest ofici tan noble i antic, la vila va ser coneguda arreu amb el sobrenom de Sant Julià de les Olles.

Ja en temps dels romans, una de les activitats econòmiques, era la fabricació d'utensilis de ceràmica d'ús casolà, doncs se sap que hi havia un forn prop del mas del Depart, mas situat entre el nucli de Sant Julià i el de Vallsencs i el qual encara existeix avui en dia. Fou però durant el segle XV que els terrissers de Sant Julià tingueren una certa anomenada.

Al segle XVI hi hagué una expansió dels oficis artesanals sobretot draperia i terrisseria, però fou al segle XVII que la terrissa va esdevenir una de les activitats més característiques del poble i és llavors que se li dona el sobrenom de Sant Julià de les Olles. Durant aquesta època es feia ceràmica vidrada i hi havia 32 cases de terrissers, amb un total de 27 forns. Tan sols al carrer de la Font ja n'hi havia set; tots eren obradors de tipus familiar, de manera que compaginaven aquesta feina amb altres activitats com la cria de bestiar o el conreu de terres pròpies.

Les peces de terrissa es venien als mercats de Vic, Ripell, Alp i Puigcerdà, on hi acudien els botiguers per tal de proveir-se. El trasllat de les peces de terrissa es feia amb mules que duïen unes bosses especials per a la terrissa. Aquesta dimensió geogràfica explica que les peces de Sant Julià hagin vist reduït el seu àmbit de distribució als pobles de la comarca, arribant com a molt al Ripellès i a la Gerdanya. Aquestes peces eren peces per anar al foc, com olles, cassoles, tupins, el fogó de tres merlets; atuellss per a l'aigua, com càntirs o escalfallits; atuellss per el vi, com el tupí de broc; atuellss per l'oli, com el càntir d'oli; atuellss pel rebost o per cuinar, com el morter i la formatgera, l'escorredora, el saler, i d'altres atuellss pel servei de taula o per les granges.

1ª FIRA DE LA CERÀMICA “EL TUPÍ”

Sant Julià de Vilatorça 23 I 24 de maig '09

Càntir
de Sant Julià de Vilatorça

El 1845 el nombre de terrissers s'havia reduït a 13 i, des de llavors, van anar minvant fins que, després de la guerra civil espanyola, restaven oberts tan sols 5 obradors: Cal Bufó i Ca la Llebre, al carrer de la Font, Cal Xec al carrer de la Mercè, Cap Papu Negre al carrer dels terrissers i Can Tomàs de la Plaça al carrer Jesús. El 1948 només en quedaven tres i, en l'actualitat, no queda cap terrisser en actiu després de la mort d'en Joan Tapdevila (en Joan de Ca la Llebre) l'any passat.

1ª FIRA DE LA CERÀMICA "EL TUPÍ"

Sant Julià de Vilatorrada 23 I 24 de maig '09

EN JOAN CAPDEVILA I BOIXASSA (EN JOAN DE CA LA LLEBRE).

En Joan de Ca la Llebre era un terrisser vocacional. S'estimava la terrissa i la professió de terrisser o terrissaire que van ser la seva vida. Ell mateix es considerava un terrisser ja que era continuador dels models tradicionals de terrissa popular.

En Joan era de caràcter discret, dialogant i afable, molt afable i li agradava de col·laborar en molts àmbits diferents, no només a aquells que feien referència al seu ofici, ofici que va començar a aprendre a l'edat d'onze anys quan ajudava al seu pare en l'ofici i que, després de tants anys, feia que la seva manera de tornejat ratllés la perfecció.

En Joan va formar part del grup de teatre del poble, dels possebristes i, fins l'últim moment, va exercir com a Jutge de Pau del nostre poble, càrrec que li esqueia per naturalesa doncs en Joan era, per sobre de tot, un home bo.

L'any 2004 va fer 7.000 càntrics commemoratius de la fira d'Argentona; havia fet, també, els plats commemoratius de la Fira del Fang de Vic i els atuells que es

donen com a record a la caminada de Les Guisseries que es celebra cada any al nostre municipi.

Del llegat d'en Joan, a més del record inesborrable que ens ha deixat com a persona i l'emotivitat quan el recordem com a últim terrisser en actiu, hi ha una col·lecció de peces que va cedir a l'Ajuntament i que, aquests dies de la fira, estaran exposades.

1ª FIRA DE LA CERÀMICA “EL TUPÍ”

Sant Julià de Vilatorrada 23 i 24 de maig '09

LA FIRA DE CERÀMICA “EL TUPÍ”

No és per casualitat ni per caprici que el nom triat per la nostra fira sigui el de “El Tupí”. Com ja s’ha esmentat anteriorment, el tupí és un atuell fet de terrissa que es feia servir per escalfar el vi, però hem triat aquest nom perquè, lligat amb la important tradició terrissaire del nostre poble, el sobrenom dels de Sant Julià de Vilatorrada és el de “tupinots” i, lluny de prendre-ho ofensivament, els de Sant Julià ens ho prenem com un homenatge; tant és així que inclús el grup de joves del poble s’ha constituït en associació amb aquest nom.

Per aquest motiu, a més de celebrar l’elecció d’aquest nom per la nostra fira de la ceràmica, hem estat curosos a l’hora de fer-ne el logotip per tal de que sigui fidel al que és un tupí. Aquest logotip el veiem fer conèixer com a marca inequívoca de la nostra fira i ha estat confeccionat per l’estudi de disseny GOMÀ de Vic.

La fira de la ceràmica “El Tupí” neix amb la vocació d’esdevenir un referent en fires artesanes i monotemàtiques i pretén ser un reconeixement a aquests artesans que, encara avui en dia, es dediquen al noble ofici de ceramista i/o terrisser. Som conscients que l’èxit de la fira dependrà, en bona mesura, en els esforços que, des de l’Ajuntament de Sant Julià de Vilatorrada, hi aboquem i, precisament per això, no hi hem estalviat esforços ni humans ni econòmics. És l’única fira d’aquest tipus que es celebra a les comarques de la Catalunya central i l’hem situat en aquest cap de setmana de maig per no coincidir ni amb altres fires que es puguin fer en pobles propers al nostre, ni amb altres fires de ceràmica que es celebren en comarques més o menys properes geogràficament.

Val a dir que, des de l’Ajuntament, hem animat al poble a sentir i formar part d’aquesta fira i que la resposta dels nostres vilatans, especialment els comerços i restauradors, ha estat enormement positiva i que, n’estem segurs, farà que l’atractiu de la fira sigui encara més gran i en possibiliti l’èxit i, per tant, la seva celebració anual els propers anys i que en puguin ser molts.

1ª FIRA DE LA CERÀMICA “EL TUPÍ”

Sant Julià de Vilatorrada 23 i 24 de maig '09

Des de l'Ajuntament també som conscients que el format de la fira no pot restar invariable en el temps i, per això, també en el futur hi dedicarem esforços i recursos per a fer-la, cada vegada més, una fira de prestigi i atractiva a artesans i públic, alhora que veiem que el nostre poble se'n beneficiï i els visitants descobreixin un poble poc conegut però amb uns atractius impressionants: els Parc de les Set Fonts, el romànic de Vilallescans, el Santuari de Puig-l'Agulla, l'arquitectura popular encara present des del segle XVII, les cases modernistes, l'obra de l'escultor Miquel Passàs, els masos del municipi, l'excel·lent oferta gastronòmica, els allotjaments d'altíssima qualitat i personalitat i, com no, l'incomparable entorn natural del nostre municipi, entrada a Les Guisseries i a la Vall de Sau - Cellsacabra.

1ª FIRA DE LA CERÀMICA "EL TUPÍ"

Sant Julià de Vilatorrada 23 i 24 de maig '09

PROGRAMA PREVIST

DISSABTE 23 DE MAIG

10,30h Obertura de la Fira.

12,00h INAUGURACIÓ OFICIAL DE LA FIRA

Amb l'assistència de les autoritats i del president d'honor.

17,00h CONFERÈNCIA RECORREGUT HISTÒRIC DE LA CERÀMICA ESPANYOLA DES DE LA PREHISTÒRIA FINS A L'ÈPOCA MEDIEVAL "FUNCS I US".

À càrrec d'Anna Gutiérrez i Garcia-M, historiadora i conservadora del Museu de Tarragona.

18,30h ESPECTACLE INFANTIL

À càrrec de "La Serpentina".

20,00h Taula Rodona: LA CERÀMICA EN EL MÓN ARTÍSTIC CONTEMPORANI.

À càrrec de Carme Cellés i Blanco, historiadora de l'art i la ceràmica, professora de l'Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic, i amb la participació de Jordi Marcet i Rosa Vila d'Abadal.

20,00h Tancament de la Fira.

1ª FIRA DE LA CERÀMICA "EL TUPÍ"

Sant Julià de Vilatorrada 23 I 24 de maig '09

DIUMENGE 24 DE MAIG

10,00h Obertura de la Fira i esmorzar popular

12,00h CONFERÈNCIA DE LA GAL·LÈA AL FELDESPÀ. CERÀMICA CATALANA DEL SEGLE XX

Acàrrec de Pep Madrenes i Pascu, ceramista de renom i professor de l'Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic.

13,00h REPARTIMENT DE PREMIS DEL CONCURS DE CERÀMICA I TERRISSA

"Memorial Joan Capdevisa".

16,30h CONFERÈNCIA - PROJECTE D'IMAGES: EL TUPÍ DINS LA TERRISSA DE SANT JULIÀ DE VILATORRA

Acàrrec d'Oriel Calvo, Director del Museu del Càntir d'Argentera.

18,00h HOMENAJE A JOAN CAPDEVILA ULTIMA TERRISSA DE SANT JULIÀ DE VILATORRA

Acàrrec d'Isabel Ylla-Català, ceramista.

18,30h GRUP D'ANIMACIÓ CANÇONS

Acàrrec de Reger Canals: "On es canta s'hi pot viure".

20,00h Tancament Fira.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES DISSABTE I DIUMENGE

10,30h a 20h EXPOSICIÓ CERÀMICA

Mostra d'expositors artesanals del món de la ceràmica.

10,30h a 20h 1er CONCURS DE CERÀMICA EL TUPÍ:

Exposició de les peces seleccionades al Saló Catalunya.

11,00h a 14h LUDO DE CAPELA MANADA

Diputació de Barcelona | Àrea de Comerç

